

Ezen lapok minden heten négyyszer, u. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasárnapon jelennek meg. Előfizetési ár fél évre Buda-pesten házhöz-hordással 5 ft., borítékban 6 ft., postán borítékban 6 ft. ez. p. A hirdetések minden apróbetűs hasábrésze 5 (öt) ez. kr. fizetetik.

Kedden

400

Junius 9. 1846.

Előfizethető helyben a kádóhivatalban, hatvani utca az Horvát-házban 4881k szám alatt földszint, és minden királyi postahivatalnál. — Ausztriai birodalomban külföldre menendő példányokat csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Előzetések. Halálozás. Ismét dunai torkolat. Megyék. Közgyűlés Ungban. Budapesti napló. Almanach- és Kislaludj-társaság. Utazási napló Horvátföldön I. (Folytatás.) Külföld. Nagybritannia. Franciaország. Németország. Amerika. József-nádor nemzeti képcsarnokának felállítására beküldött adakozmányok II. közzlése (Folytatás) Hivatalos és magánhirdetések. Lotériákban húzott számok. Nemzeti színházi játékok. Gabonár. Statuspapírok és részvények árkelete. Dunavízjárás. IRODALOM ÉS TUDOMÁNY. Könyvismertetés. Die Mündlichkeit, das Anklageprinzip, die Öffentlichkeit und das Geschwornengericht von Dr. C. J. Mittermaier 1845. I. II. füzet. (Folytatás.)

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ó cs. kir. ap. Főlsége Glauzer Eduárdot körmézi bányagondnoki segédet urvölgyi bányagondnokká; Lechner Józsefet nagybányai szentkereszti kir. bányagondnokot felsőbányai kir. bányamérnöké, Seitz Jánost felsőberestőlly bányamérnöké segédet pedig nagybányai szentkereszti kir. bányagondnokká továbbá Reisch Agostont offenbányai kir. bányamérnöké abrubányai bányakerületi felügyelőre, mellyel az első aranybevalói úlnok és királyi ember hivatala van kapcsolatban, érdemesíteni méltóztattott. A nmu. magy. kir. udv. kamara a károlyvárosi kir. harminczad-hivatalnál megüresült áruvizsgáló állomásra Bogdanovics Jánost varasdi k. harminczad-vizsgálót, varasdi harminczad-vizsgálóvá, Komlóczy József suppaneki áruvizsgálót; továbbá új harminczadossá Neusz János városkúti harminczadost; végre a carlopaogi k. harminczadnál megüresült áruvizsgálósára Pauer Ferencz pesti áruvizsgálói gyakornokot alkalmazta.

A nmu. magy. kir. udv. kamara Mejak Ferdinánd rózaszéki kir. szergondnokot szatmari sooknahivatali ellenőrködő mészamesterrel léptette elő.

HALÁLOZÁS. Binder János gécsi k. sötánok folyó évi május 20án meghalozott.

ISMÉT A DUNAI TORKOLAT. A Budapesti Híradó 380dik számában érintett a „Revue des deux mondes”ban megjelent cikk azt mondja, hogy a Czernawoda és Kustendse közti csatornával szépen csúllá lehetne tenni Oroszországot, melly azután egy haszontalan torkolatnak és egy elhagyott, egészégtelen mocsárnak birtokában maradna, míg az említett új csatorna által közép Európának a legkényelmesebb ut nyílnék a Feketetengerbe és Ázsiába. Azonban itt előáll egy akadály. Ausztria talán attól tart, hogy a kereskedésnek ily előmozdítása által azon életszerek árát felszökkené, mellyeket Magyarország most, más utoni kivitele hiányában, neki átengedni kénytelen; vagy talán ezen ország gyarapítását nem is igen örömet látja, minthogy a gazdagság nehezíti a kormányzást.

Hogy vélekedik Oroszország és Ausztria a sulinai torkolatról, arról emlékeztünk 380d számunkban, mit egy nem sokára azután megjelent cikk az Allgemeineben igazolt is, mert a szerint a gőzhajók már valószággal járnak Odessa és Galacz közt; most tehát csak arra szoritkoznunk, mi ebben Magyarországot közelebből érdekli.

Láthatni, milly forrásból merített a francia turista, ki ezeket épen akkor írta, midőn Magyarországnak elsőgyenyedése a legdivatosb szójárás volt, és nem egy népszerű honfi szüntelenül állitgatta, mit itt a felszínes francia azonnal el is hitt és a világnak tudtára adni sietett.

Azonban reméljük, a kissé mélyebb gondolkozásu politikusok el nem fogják neki hinni: hogy Ausztria oly különös helyzetben legyen, mikép neki érdekében volna, birodalmának legnevezeteseb része elsőgyenyedésu iparkodni épen akkor, midőn minden más statusban minden lehető elkövetnek, hogy birodalmuk minden zugában a gazdagság eddig nem használt forrásai is felnyitassanak, és midőn a status-oeconomia józan elvei újabb és üdvösb korszaka felfelderül.

Hogy a magyar felszeg pessimista azon szerencsétlen hie-

delemben volt, vagy most is van, könnyen megmagyarázható; mert ha honból kilép és legott észreveszi, mikép a civilisatio csudái, a rend kényelmei, az ipar eredményei, a gazdagság áldásai túl a határon mindenre fényes alakot öntenek: lehetetlen, hogy szive epedése által szorongattatva, fel ne sohajtana hazája ettől különböző állapota miatt! és minthogy senki magát mint valami rosznak okozóját vádolni nem szereti, és minthogy ott mindent a kormány önkakarója által létesítve lát — fájdalomban azt következteti kevés és felszínes tapasztalásából: ime a kormány nálunk nem akarja, hogy hasonló állapotra vergődhesünk fel.

De hogy a külföld felvilágosodottabb írói is, kiknek szabadabb ítélte semmi elkeseredés vagy ónvádolás által meg nem zavartathatik, az ilyl rövidlátó panaszokdók kifakadásait viszhangozzák: ez csak megrögzött előítéletből és azon ismeretes francia tulajdonságból megvárázható, melly szerint, állitól a szabadság terjedése érdekében, mindig inkább az elégtelennel sympathizál a kormányok ellen, mintsem azon kis fáradságot venné magának, mellyel az igazság ki-puhatolása jár, mert az igazság soha sem szokta magát az ilyfélékben utczán az idegeneknek feltolni.

Általában nem lehet nagyobb képtelenség annál, ha valaki azt hiszi, hogy napjainkban a kormányoknak a népek s országok szegénysége van inkább nyökre, mint ezek napokint gyarapulása és szüntelen növekedő gazdagsága; és e szerint azon francia turista neveltségesebb balgaságot nem állithatott, és ezt oktalanabb argumentummal nem támogathatta volna, mint azon megjegyzéssel: „hogy a gazdagság nehezíti a kormányzást.”

Talán Franciaországban a dolgozó néposztályok gazdagsága idézte elő azon communistikus rémet, melly ott és mindenütt a kormányzók nyugalmát annyira háboroztatja? Talán Angliában a gazdagság az, melly ott a százados törvények rökdotok és Irlandban dől? Talán a népek gazdagsága üzi ki honukból a kiköltözök seregeit, kik hazájok alap-tökéjét esonkítják, hogy idegen égöv alatt sanyargattatva, egymást felemészessék és idő előtt eltemethessék? Talán az országok gazdagsága halmozza a status adósságait egyre és növesztí évenkint a népek vagyónát sorvasztó finantz-deficiteket?

Vagy mindezen kormányzási nehézségeket nem inkább a szegénység okozza-e, melly a kormányzás kerekéi mozgását nemcsak nehezíti, de egyenesen végre meg is állítja? Bizonyosan! a gazdagok mai időkben igen tractabilis emberek, de a nélkülözök milliók, az éhezö csoportok, a követelő sansculloetek azok, kik a mai kormányok aggasztó bajai és kiket fékezni és a status fenállására szükséges rendben tartani kissé bonyolodott feladat.

Ausztria szinte kedvezőbb viszonyt képzelhet tán magának annál, miszerint Magyarország adójából, bár egész Európában legesekélyebb, évek óta a restanták le nem tisztázhatatlan! Mit nyerhetne tehát azáltal, ha azon kellemetlen viszonyt még sulyosbitaná, nehéz állítani; de erre törekvés szinte nem könnyű volna tettelesen bemutatni, mert napjainkban ugyancsak tagadhatlanul észrevehető, hogy inkább ellenkező czélokot tűzött ki magának, hacsak a számomra új hivatalok felállítására, a közlekedések ügyének erőlyes felkarolása, a folyók szabályozása, és mindazon üdvös újítások, mellyek a kormány szilárd akarata világgos tanusítják, hogy a reform terére kiállani kész és képes, egyenesen arra nem szánják, hogy Magyarország veszesen el tőkéletesen, mit csak úgy lehetend bebizonyítani, ha meg lesz mutatva, hogy a közlekedések tőkéletesítése és a viz-

áradások fékezése a lakosok elsőgyenyedését okvetlenül maga után húzza.

Ezen általánosságok után nézzük különösen a francia állítás valószágos sulyát. Tarthat-e Ausztria attól, hogy a magyar kereskedés ez irányban előmozdítása által életszerei megrögzüljenek? Nehezen. Azon biztos és közelebbi vásár, mellyet az örökös tartományok Magyarországnak nyitnak, sohasem fogja elsőségét elveszteni oly vásár ellenében, melly aránytalanul bizonytalanabb és sokkal messzebb van. Akárhány kivitel ut nyitassék a magyar gabonának ellenkező irányban, azokon csak az fog kimenni, mi az örökös tartományok szükségéi fedezésén felül marad, ez pedig az ár felszökkenésére kevés befolyással lesz. A nagyobb kivitel csak annyira fog használni, hogy itthon értékesítetlen gabona és egyéb termék ne heverjen eladhatatlanul, ha annyi felesleg van, mint némelylek gondolkák; ha pedig nincs, serkentésül fog szolgálni az új kivitel ut nagyobb természetre, és ezáltal a kereskedés élénkített fog, mit Ausztria, ha mindjárt oly ellenséges indulattal viseltetnék is irántuk, mint némelylek képzelik, sohasem fogna gátolni, mert a nagyobb természet, mellyre Magyarország olyannyira képes, önérdékében is fekszik.

Ezen nagyobb természet és a kereskedési utnak a tengerbe és Ázsia felé megrövidítése azon ok, mellyre nézve mi már egynéhányszor kinyilatkoztatuk kívánságunkat a czernawodai csatorna iránt; de ha az a kérdés, hogy ki ásassa ezen új dunai torkolatot? igen megfoghatjuk, ha senki sem felel, mert a dunai-gőzhajótársaságnak nem lehet rosz néven venni, ha egy létező kereskedést és több nagy városokat, mint Braila, Galacz stb. nem kerül; mert ha lehetséges is azon csatorna megasztása, még azért azon vidék kiellen és kopár pusztából egyszerre népes és gazdag vidékké nem válnék, millyeneket a gőzhajók felkeresni szeretnek, és millyeneket köszönheti, hogy 1845ben 793,595 személyt és 1539,796 mázsa árut szállított hajóival, mi az 1844iki szállítást 283,830 személylyel és 604,251 mázsával haladja felül, melly arány ezidén alkalmasint még kedvezőbb lesz, ha a kereskedési mozgalom az újabb intézkedések folytában Ödessaig hatand.

Megyék.

UNGBÖL. Ungvár, május 29én. E hó 25én közgyűlésre sereglénk össze, s miután a kisgyűlési jegyzőkönyvek és több beligazgatási tárgyak szokott hangos társalkodás, felső al-sétálás, és néhanéha csak egy ülvei közbenszólás közt felolvastattak volna, a hus árának felemeléseért beadott folyamodvány villanyos szikrakint rázá fel a kk és rrk kényelme nyugalmát, és lön hangos „maradjon,” de ennek dacára mi azt felemeltük azon hozzáadással, hogy a tisztviselők örködjének, mikép a husvágók jó húst szolgáltatassanak a közönségnek. — Pium desiderium! — Különösen hangzott füleinkbe, hogy az utimunkákról hozott legújabb törvény nálunk mindeztideig még nem fogantatosított, és az adózó nép most is, mint ezelőtt a kiszabott napi-munkák helyett szakmányban csinálja az utat; furcsa, hogy mi, kik annyiszor szeretjük a „sérelem”-szót hangoztatni, mi con amore mellözük a törvényt, miért? mert úgy tetszik, mert tán egyes tisztviselőkre kényelmesebb, mert, mint diplomate kimondtuk, a törvény nem practicabilis. — Azon helytartósági intézmény, melly az országgyűlési költségek fejében kivettelt és beszédelt felesleg összeg hova lett fordításáról kérszámot, néhány ellenzéki tag azon aggodalma ellenére, hogy ily intézmény által a kir. helytartóság egy alkotmányunk szellemével ellenkező jogot kezd gyakorolni, melly világo-

Irodalom és Tudomány.

KÖNYVISMERTETÉS.

Die Mündlichkeit, das Anklageprinzip, die Öffentlichkeit und das Geschwornengericht in ihrer Durchführung in den verschiedenen Gesetzgebungen dargestellt, und nach den Forderungen des Rechts und der Zweckmässigkeit mit Rücksicht auf die Erfahrungen der verschiedenen Länder geprüft von Dr. C. J. Mittermaier, Geheimrath und Professor in Heidelberg. Stuttgart und Tübingen. J. G. Cotta'scher Verlag. 1845. — Sret 419 lap. Iső füzet. (Folytatás.)

Igen érdekes, és mint értekezézőnek látszik, különös szorgalommal és előszerttel van dolgozva a 23dik szakasz, mellyben a szóbeli eljárás előnyei elősoroltatnak. A szóbeli eljárás elve, melly helyesen a közvetlenség elvének is nevezethetik, t. i. abból áll, hogy mind azon tárgyalások, mellyek alapján elmarasztaló ítélet hozhatók, tehát a vad, a bizonyítványok, és azok megállapítása magoknak az ítélo bíráknak tulajdon szeméik előtt menjenek véghez, pedig úgy, hogy a bírák, a vadló s a vadlót egyaránt szemmel tarthassák a bizonyítványok előkerítését és használatát, s arra megök is hatást gyakoroljanak. Ezen elvnek előnyeit szerző következő pontokban sorolja elő:

1) Csak szóbeli eljárás által nyerhet a bíró bizonyosságot és megnyugtatót a felől, hogy a vadlót és tanuk vallomási híven, csonkittalanul és helyes őszefüggesben jutottak tudomására; holott az ellenkező rendszerben, a nyomozónak vagy a nyomozásról jegyzőkönyv szerkesztőjének hinni kénytelen, kinek egyéni felfogása a szerkesztésbe mindig némi befolyással van. (Milly könnyen történhetik p. o. hogy a nyomozó valamely körülményt, mivel azt dologhoz nem tartozónak gondolta, a szerkesztésből kihagy, mellyet a törvényszék, ha tudomására jutna, fontosnak, sőt eldöntőnek tartana.)

2) Csak a szóbeli eljárásnál a vadltothoz és a tanukhoz intézendő czélszerű kérdések által oszthatat el a bíró minden kétsé-

get, melly különben talán fenmaradott, és a vetkes elmarasztalástát meggátolta volna.

3) A vadltoth s a tanuk egyéniségének kellő méltánylása csak a szóbeli eljárásban lehetséges.

4) A vadltothnak védelmezési joga csak a szóbeli eljárásban nyerheti valódi jelentőségét.

5) A szóbeli eljárás szüntelen munkásságban tartja a bíró figyelmességét, s az egész tárgyalásnak oly éles képet állítja elő, minőt a leggyesebb előadónak (Referent) tudósítása sem állhat.

6) Innét van, hogy minden országok tapasztalása szerint, a szóbeli eljárás jobban, mint bármely más, eszközli az igazság napfényre jutását, és a valódi gonosztevőnek elmarasztalhatóságát. Azért a nép első osztályai, mellyekben legtöbb vétségek követtek el, azt épen nem kedvelik, és Szardiniában, hol a szóbeli eljárás csak a büns különösen kijelentett kívánságára kivételkel használhatók, a vetkes azt igen ritka esetekben kívánja. És így szerzőnek igen fontos és helyes észrevétele szerint, a szóbeli eljárást nemcsak a vadltothnak, hanem még inkább a polgári társaságnak érdeke kívánja meg, mennyiben t. i. ezzel, a valódi vetkesek büntetlensége ellenkezik.

7) Főkép jelséne mutatkozik a szóbeli eljárás azon esetekben, hol az ítélet bünjelken, (az ugynevezett indiciu-mokon) alapul. Ezek többnyire csak az itelethozás alkalmával szoktak kifejlődni, a mint t. i. a bírák felfogása a tények őszehasonlításából a bünjelkeket következteti: miből következik, hogy a vadltoth és annak védelmezője ezen kombinatiokat előre nem láthatván, annak írott védelme szóbeli eljárás nélkül hiányos marad.

8) A szóbeli eljárás sokkal rövidkebb, következeskep mind a közölségre, (a költségek megkímélése tekintetéből), mind a vadltothra nézve czélszerűbb, mit szerző sok statistikai adattal bizonyít.

9) Az előleges nyomozás csak a szóbeli eljárás által nyerheti igazolasát, és törvényes megerősítést, melly nélkül a nyomozó

tisztviselő tevédesei és szabálytalanságai napvilagra nem jöhetnek. (Ezt kívánja a magyar törvény a meghitelesítés, — authenticatio — által eszközölni).

10) A vadltoth maga sokkal inkább megnyugszik az eljárás végeredményben, ha módja volt védelmet szemelyesen a bírák előtt előadni, s a bizonyítványokra maga is hatással van.

Egyebirant szerző el nem hallgatja a szóbeli eljárás arnyek-oldalait is, de az előnyeket igen tulnyomokan találja, s miután a szóbeli eljárás oly országokban is felette üdvös hatást gyakorol, hol csak tetemes korlátozással van megengedve, (p. o. Würtembergben, hol csak az egész eljárás végén van egy végső szóbeli tárgyalás, (Schlussverhandlung) s ez is csak a sulyosabb vétségeknél van megengedve, vagy Szardiniában, hol csak a vadltoth különös kívánságára engedetik,) szerző nem ok nélkül azt véli, hogy még sokkal üdvösebb hatást gyakorolna, ha következetesen minden bünvádi esetben különbség nélkül használtatnék. A tanuk írott vallomásaiknak némely országokban megengedett felolvas-tását szerző nem helyesli; a vadltoth vallomásának bíró előtti visszahuzásáról sok figyelemre méltó hoz elő, de ezek iránt az olvasót magára a könyvre vagyunk utasítani kénytelenek.

Következik a 24dik szakasz, mellyben a vadltoth és a nyomozási elvet (das accusatorische und inquisitorische Prinzip) taglalva, szerző az utóbbi ellen nyilatkozik, főkép azon okból, mivel az inquisitorius perben, ugy mint az idő jártaval Németlonban kiképezte, a nyomozó bíró egyezsere mind a vadltoth szerepét viseli, és így nem igen lehet elfogulatlan; — mivel az ezen formával jero titkolódás a vadltoth védelmének art, és a nyomozás határozott vadra nem lévén szoritva, hatartalan irányt követ. De a vadltoth elvet nem úgy kell érteni, mint ha csupan magán a vadltothnak fellépése következtében nyomozást rendelni, és a vetkes üldözni lehetne, hanem szükséges egy külön tisztviselő, ki a közállomány nevével a vadltoth szerepét viselje. Ezt előre hocsátván, szerző nézetei abban pontosulnak össze:

1) Hogy a nyomozó tisztviselő csak a vadltoth kívánságára járjon el,

san megengedi a nemes embernek tulajdonával, és így pénzzel is szabadon rendelkezni, (a jogot fájdalom p. o. a kártyaszatnál igen is nagy kiterjedésben gyakoroljuk) közzéval el fogadtatott, mint hogy itt a megye a törvényen tul lépett, a helytanácsnak pedig nemesak joga, de kötelessége is a felett öröködni, és egyszersmind tudatandjuk vele, hogy részt az új öszveirási költségek fedezésére, részint a nemesi pénztár némi régiebb adósságai lerovására 'sat. kelle többet kivetnünk. — Azon helytartósági intézmény is, mely az 1844-diki átmeneti törvényeket a görög egyesültekre is kiterjesztetni rendeli, egy főbírók azon aggodalmának ellenére, hogy illy patens általi kormányzás sérelmes, elfogadtatott azon ohajtásunk hozzáadásával, hogy ezt jövőre törvénybe is iktatni kívánjuk.

Ezek után mely csend's ügyelem közepette hallók Zala ismeretes körlevélét; érdekes és élénk vitát vártunk, melylyet mellán igényelhet a tárgy fontossága, és melyly mindenkor az élet és részvét jele, és inkább legyen az szenvedélyes, mint illy aluszékony; ugyanis néhány azt egészen elfogadó és néhány ellenkező nyilatkozat után, ha bár igen sokan fellátszólagi kívántak a tárgyhöz, azon elnöki kijelentésben, hogy az abban elősorolt azon tárgyakra nézve, melyekre már a megyének ugyis határozása van, tovább is megmarad határozata, a többiekre nézve pedig az országgyűlési választmányhoz véleményadás végett utasították, rákiáltással áll megnyugodni látszatott a többség, és azt végzéssé emelte, — megjegyzendő, hogy Ungmegye a zalai sérelmek nagyobb részét már ez előtt hasonlólag mint sérelmeket az országgyűlésre utasította; a végzés, ugy látszik, egyik pártot sem elégitte ki, mert egyiknek sem testesíté elvét, és mi sem vagyunk baráti az illy rögtönzött határozatoknak; illy tárgynál, melyly egyik párt egész hitánját foglalja magában, polgári kötelessége mindenkinek felszólamlani és mindenkit kihallgatni, mert csak így tűnhetik ki a megye értelmi többsége. — Más nap a zalai levélre vonatkozó jegyzőkönyv imigy szolván: fájdalmas hasonlósággal vették Ungmegye rendei Zala panaszló levelét, és ezután a felebb említett elnöki kijelentés következtén, hosszas és élénk vitát szült; némelyek ugyan is az egész levél új tárgyalását ohajták, minthogy az tegnap oly későn vétetett fel, és többen akarván hozzá szólni, azok kihallgatása mellőzésével mondatott ki a végzés; de az elnök azon határozott kijelentésére, hogy az egyszer kimondott végzést többé vitatás alá nem cserzti, ettől elállván, csak a körül forgott a kérdés, vajjon a jegyzőkönyv a tegnap kimondott végzessel megegyezik-e, mit a nagy zaj között sokan nem értettek; mindkét párt a szerkezet megváltoztatását ohajták, az ellenzék ugyanis a végzést az egész levél elfogadása mellett kimondottnak állította, a conservatív rész a fájdalmas hasonlósággal szavak kihagyását sürgette, mint hogy az ellentétben áll a jegyzőkönyv többi soraival, mert azáltal az egész levél pártolása mondatnék ki, mi sem a vitatás szellemével, sem a kimondott végzessel meg nem egyeztethető, mi csakugyan meg is történt.

Zágráb deák levele, minthogy elősorolt sérelmeinek egy részét már más ízben is pártolá a megye, most is megújítja a részbeni határozatát; a többire nézve szinte választmányhoz utasították. — Hontnak a zágrábi ügyekre és a kebelében keletkezett pártüredék által bitorlott megyei közönség aláírása alatt kelt egykori körlevél felől tudósító levelei, mindkét tárgyan határozata lévén már a megyének, tudomásul vétettek. — Zalának a p. iskolában keletkezett olvasó egyeslet eltiltását panaszló levele, megkérjük tőle az ezt eszközölő eltiltó rendeletet, minthogy fel nem tehetjük a kormányról, hogy minden törvényes alap nélkül tiltott volna el egy illy ártatlan egyesületet. — Szabolcsnak a reformkérdések megoldására minélelőbb tartandó országgyűlést sürgető levele, minthogy annak törvényes ideje ugyis nem sokára előjövend, nem pártoltatott. — Pestnek, melyben az ország szeretett nádora felszázados ünnepélyére tartandó előleges tanácskozmányra hívja e megyét, minthogy a rögtön

ezután fölolvastott nádor ő fonsége levelében azt önmaga is elhalasztatni kéri, szinte nem pártoltatott; de magához azon nemzeti ünnepphez mi is egész készséggel járulandunk.

Harmadnapon Turópalya panaszos levele felkiáltás által pártoltatott. — Hosszabb vitára nyújtott alkalmat egy a csehkek folyamodására érkezett helytartótanácsai intézmény, mely a kontárok munkától eltiltatását rendeli; de a rendek végre is előbbi határozatuk mellett maradtak, melyly szerint a zsidók is a csehbe bevételhetnek, és az ezáltal rájuk háromló minden privilegialis jogaival élhetnek, de valamint ezen felekezeti ugy a keresztény kontárok is ön kezökre tovább is gyakorolhatják mesterségüket, melyly végzésünkről a helytartótanács is értesítettmi rendeltetett. — Kir. biztos b. Vay Miklós levele, melylyben felszólítja a megyét, hogy ha ne talán minden intézkedése daczára is kebelében a katonaság a polgári hatóság hozzájárulása nélkül, valamely nemesi ház megmozdítását, vagy szökevény lengyel elfogatását vitte volna véghez, arról az illető tisztviselő azonnal értesítse, hogy azt szívesen orvosolhassa, közörművel vétetett, mint a kormány loyális és törvényes szándokának egyik tanujele. — Az utak ezelszerű fenntartására beadott véleményes jelentés több szép ezelszerű módokat javasol, péld.: tilos az országutoni étezés, a marháknek a töltésről lehajtása, a lánczszali kerékkötés 'sat. és ki ezeket áthágyja, annyiszor mennyiszor 3 p. krajczárig büntetendő. Vita keletkezett ennek kivételésekre felelt, de a többség elfogadta, csak majd visszaélésekre ne nyisson tág ajtót; a szegény embert, ha néha kénytelenségéből megtöri, megbüntetjük, de vajjon a hajdus kocsi meri e majd az utesínlő megállítani?

Ezek valának gyűléseink főbb tárgyai. Ki figyelemmel kísérte nyilvános életünket, lehelten egy részről nem örvendenie azon conservatív elem naponkénti fejlődésén, melyly a törvényes kormányt támogatva, a nemzet valódi haladását és emelkedését iparkodik megtestesíteni; míg más részről fájdalmas, hogy ezen a megye értelmi többségében is oly jelentékenyen gyökeresztett párt, melyly szám szerint is az ész és okok feyverével is bátran sikra szállhatna az ellenzékkel. most is mint ez előtt központosítás és vezér nélkül oda engedő a csatartól, és nullificáltni hagyja magát, vagy az ellenzék által oda engedett morzsákat szedi fel; pedig csak akarni, lelkesen akarni kellene, és mi hiszszük, hogy a szerepek változának, és az ellenzék oda jutna, hova jutnia kell, ha a nemzet emelkedése nem csupa képzeféleti kép akar maradni, t. i. kisebbségben. Megemlítendő még, hogy megyénknek mind az ideig főispáni helyettese nincs, és ezen bizonytalanság-szülte nyugtalanság: ki lesz? hogy lesz? oly kérdések, melylyeket naponként számtalan ajak ismétel. Az ügy érdekében mi is ohajtanók ezen gordiusi csomó mielelbbi megoldatását. — y —

BUDAPESTI NAPLÓ. Medárdi vásárunk elég népes, mit főleg a kedvező nyári időszáknak 's némi részben a most tartani szokott löversenyeknek is tulajdoníthatni, hol a néző közönségnek legalább is egyharmada többnyire vidékiekből áll, kiket ez újságvágy, mindenik fölött a lobogó-ingü páraszfutók csalanak be fővárosunkba 's innen ki a gyepzetre. — Ezuttal egyszersmind eszünkbe jut, mily kívánatos volna egyszer már a nagypiaczon a vásári sátorokat a Rákosra kihelyezni, vagy, más városok példájakint, a sátorozást megszüntetve, nyitott boltok és raktárakban tartani a sokadalmat. Első esetben ugyanis méltányosabb kívánat, hogy inkább faradtság gyaloglás után juthassunk a portékához, semhogy itt a város közepén, az adásvevési kényelem miatt, annyi pompás épület, Pestnek, mondhatni, valódi díszei, a sátorok között könnyen támadható lángok martalékaikul essenek. Valóban eddigelé is különös isteni gondviselésnek tulajdonítható, hogy az a nélkül is forgácsszárazságu bódék miatt, a vigyázatlanság vagy bámi vakeset iszonyu nyomait nem hagyja városunknak a lehető gyuladásnak. — A szarvasmarhánek ára igen megcsökkent, 's így a hus árát tizenkét

krajczárra bizvást leszállíthatnák. — Mit tehet róla a szegény csecsemő, ha tigrisszivű anyjától az ég madarainak tétetik ki martalékul? 's mégis, annyi jámbor ohajtások daczára sem jöhetett eddigelé annyira a dolog, hogy a fővárosban egy lelenezház állíttatnék, melyly évenként számos bünágyát mentene meg a gyermek-gyilkolástól. Pedig, boldog isten, mennyi pénz harácsolatik el koronkint haszontalan gyönyörökre, miknek huszadrészből kényelmes illynemű intézetet lehetne alapítani. E napokban egyik keresztény'emető ár-kában ismét egy alig háromhetes zsidó-gyermek'et találtak, ha rivásával nem jelentkezik, hihetőleg ott fuladott volna. — Egy promontori nő gyermekei a hideglelésben föllette szenvedvén, az anya egy pesti asszonysághoz kért segélyt, ki őt is ez alkalmatlan vendégtől egy ízben már megszabadította. Az anya gyögyorokat kapott az asszonyságtól, miket gyermekeinek, vett utasítás szerint, be is adott. Ezek azonban rá csakhamar meghaltak. A hatósági vizsgálat eziránt foly, 's tanulságul elég legyen megjegyezni, hogy a legszertebb szándékból eredt tanácsadásokat sem kell követni, ha avatlanoktól származnak. — Még jelenleg is oly sok mindenféle forog a nép ajkán egy állítólagos holtestéről, melylyre egy dunamelletti ház alapásákor bukkantak, hogy az illető háztulajdonosnak már némi kellemetlen surlódásai is voltak szomszédaival. Fölvilágosításul tehát annyit mondanék, hogy az említett áskör a munkások néhány csoportjára, egy koponyára, álgugolyókra 's ócska vas eszközökre találtak. — Olykor, ha időnk engedi, át szokunk sétálni a budai városmajorba, hogy szobaportól szoruló tudónket a szabad légen fölleveníthessük. Nem egyszer történt már, hogy illyes alkalmakkor a budai vérmézt átható közeputon legelő teheneket 's egy vérszemű bikát láttunk kényelmesen sétálva. Ez utóbbi multkor oly tüzes szemekkel méregetett egy vöröskenős nöszemélyt, hogy hittük, mikép nem sokáig kéretné magát a nő megkergetésére. Ohajtandó, hogy a gazda más alkalmas helyet szemeljen ki marhái legelésére. — Mostanig hittük, hogy csupán emberek rakatnak be magoknak álfogakat sokasuló éveik elpárolása tekintetéből; de családokoztunk, mert egy lókupez valamely tüzebb külsejű, de már elvéhédi paripának hamis fogakat rakatott be 's jó áron vétette meg a lovat egy — lóismerővel. Δ

ALMANACH-TÁRSASÁG ÉS KISFALUDY-TÁRSASÁG. Az almanach-társaság utolsó közgyűlése határozatából azon almanach-példányok, aczellapok 'stb., mik a társaság vagyonát tevék, eladtván, 's az így szerzett bevételből a még volt passivák lefizetvén, a részvényesek közti felosztás végett fenmaradt 263 ft 34 kr p. p., mi a részvénybirtokosoknak azon felszólítással adatik tudokra, hogy az őket minden részvény után illető egyegy pengő flot, az eredeti részvényjegy visszaadása mellett, alulírtnál, kinél a vég számadás is megtekinthető, legfőkébb fél év alatt, azaz nov. 30-ikáig átvenni vagy vétetni ne terhelhetnének, melyly pénz-ek a kitűzött határidőig át nem fognak vétetni, Almanach-társaság határozatából a rokonzélu Kisfaludy-társaság pénztárának engedtvén által. Midőn alulirt ezt ezenel köztudomásra hozná, a Kisfaludy-társaság rendeletéből egy-zersmind kijelenti, hogy azon hazafiak nevei, kik illetéköket ki nem venvén, azt ennek czéljai előmozdítására szentelendik, a Kisfaludy-társaság által. közzönet jelélű, a maga idejében közzé lesznek téve. Költ Pesten, a Kisfaludy-társaságnak majus 30án 1846 tartott ülésében. S ch e d e l F e r e n c z, igazgató (lakása Sebestyén-piacz, Kovács-ház, 296d. sz. 2d. emel.).

Utazási napló Horvátföldön. I. (Folytatás.) Ludbregből távozam 21én elégtelen Raszaga felé; itt kéme-kent tartattam, mert a horvátnép holmi szponokról számtalan történeteket tud; az itteni iskolamester beteg lévén, mert bennem orvost mondanak lappangni, érvágásra szerett volna meghíni, de mert — tán hallotta, hogy magyar vagyok — félt, nehogy fejét vágjam el, minlán antikossuthia-

2) A vád a vádoltal közöltessék, és a nyomozás csak ezen meghatározott vádra szoríttassék. A vádpernek fő elve lévén az, hogy a vádoló a vád valóságát megmutatni tartozik, olly eszközök, melylyek által a vádolt maga elleni vallomásra szoríttatni szándékolatik, a vádperben helyt nem foglalhatnak. De:

3) Miután a tisztviselő egyszer a vádoló által a nyomozás meg-telére felszólíttatott, ne legyen ahoz kötvé, hogy minden egyes lépését csak a vádoló vagy vádolt különös felszólítására tesse, hanem a törvényes korlátok között szabadon mozoghasson, és minden törvényes eszközt használhasson az igazság kikutatására.

A vádlási elv igen természetesen vezeti szerzőt a tisztiköz vádló (Staats-anwalt), helyzetének vizsgálatára. (§. 25.) Diadalmasan megezőfoltatik azon két előtelet, melylyek egyike akkor, midőn a kormány tisztje viseli a vádló szerepét, minden felmentő ítéletben a kormány kudarczát látja, 's így egy tisztí vádló felállítását a monarchiai elvvel ellenkezőnek tartja; másika pedig ezen intézettel a polgári szabadságot felti. Ha a tisztí vádló állása olyan, mint Skóciában és nagy részint Franciaországban, akkor mindkét felelem alaptalan. De a kormánynak kötelessége, ugymond szerző a 318. lapon, oda legyen irányozva, hogy a közállomány ügyesse nem mint kegyetlen vádló lépjen fel, ne is legyen a kormánynek eszköze. hanem mindenütt mint olly hatalom működje, melyly erélyesen ugyan, de szenvedély nélkül védi a polgári társaság érdekeit a vetkek megfenyitésében 's a törvények fenntartásában, és ártatlant pedig nemcsak veszélylyel nem fenyegeti, hanem inkább ótalmazza és védelmet könynyebbíti, szóval mint önálló független és csak önmeggyőződését követő ember munkálkodik. Franciaországban a tisztí ügyész némely sürgető esetekben a nyomozó bíró foglalatosságait is teljesíti, mit azonban szerző nem helyesel, mivel az által a tisztí ügyesség tekintelye a nép véleményében veszt.

A 26ik szakasz kiemeli a nyilvánosság hasznait. Ez al-

tal a nép meggyőződik a törvények igazságáról és azok helyes alkalmaztatásáról; ez neveli tehát a nép bizodalmat a törvényhozás és a kormány iránt; ez legelőbb módot nyújt az igazság napvilágra hozására; ez a bírának, közvádlóknak és védelmezőknek legnagyobb ineret ad kötelességök lelkiismeretes teljesítésére; ez erősíti a néphen azon meggyőződést, hogy hazudás és ravaszság tehetetlen a törvények hatalma és egy jó bünyvadi eljárás ellen; ez tehát sok gonosztelet megelőz; és a büntető törvények elretettő hatalmát neveli; ez terjeszti a nép között a törvények ismeretét; vegre ez, az ártatlan vádolttra nézve leginkább kívánatos, mert csak az eljárás nyilvánossága, nem pedig egy, titkos eljárás után hozott felmentő ítélet, tisztíthatja őt tökéletesen polgártársai szemében azon szennyől, melylyet a vetkek gyanuja reá kent. It sem hallgatja el szerző a képnék másik oldalát, 's a többi közt azt, hogy a nyilvánosság némely esetekben és némely hallgatókra nézve vetek iskolájává válhatik; de a tapasztalásból kimutatja, hogy ezen ellenokok a nyilvánosság hasznáival koránsem érnek fel, 's azért a nyilvánosságnak némely törvényhozások által behozott korlátozásai közül is csak egyet helyesel, t. i. olly vétségeknél, hol a nyilvános eljárás a közérkölciséget és szemérmességet megbantáná; a politikai vétségeknél a nyilvánosságot még inkább mint másoknál, szükségessnek tartja, sőt még az asszonyokat sem kívánja a karzatokból kirekeszteni. Azonban csak a fő eljárásban, nem pedig az előleges nyomozásban követeli a nyilvánosságot, mert ebben, t. i. az előleges nyomozásban, a nyilvánosság az igazság kikutatására nézve kártekonny, az ártatlant vádolttra nézve pedig sértő lehetne.

Az eskütszék eteket illetőleg. (§. 27.) szerző megvallja, hogy ezen tárgy tudományilag még egészen kimerítve nincs, és azért ezen szakasznak egész typusa oda mutat, hogy szerző nem annyira meghatározott véleményt kimondani kívánt, mint inkább figyelmeltetni azon lényeges pontokra, melylyekre az eskütszék behozatalánál főképp ügy'ni kell. Három szempontból kívánja pedig az eskütszék tekintetét:

- 1) Mint eszközt a tények valóságának (Wahrheit der That-sachen) felfedezésére.
  - 2) Mint politikai intézetet.
  - 3) Mint eszközt a törvények legigazságosabb alkalmazására. (Hozzá lehetne tenni: a törvényhozó test iránti ellenörködésre, mert szerző itt arról szól, hogy az esküttek ott, hol a törvényt szerfelett szigorúnak tartják, hajlandók a vádoltat inkább egészen felmenteni, miert is a francia törvény kénytelen volt azon ovószeret kigondolni, hogy az esküttszék végzéséhez azon záradkot ragaszthatja, hogy enyhítő körülmények léteznek.)
- Mindhárom imént előszámlált tekintetben szerző ítélete az esküttszék ezelszerűségéről nem épen kedvező: egyebiránt szerinte az esküttszék behozatalánál leginkább figyelembe veendő pontok következők:
- 1) A mod., melyly szerint az esküttszék tagjai kinevezetnek, vagy választatnak, hova tartozik a kifogási joznak (Recusations-recht) meghatározása is.
  - 2) Az ugnevezett Specialjury, melyly bizonyos nemű vétségeknél csupán szakértő emberekből szerkesztetik.
  - 3) Annak meghatározása, vajjon az esküttek csupán önmeggyőződésök, vagy pedig bizonyítási szabályok (Beweistheorie) szerint ítéljenek-e?
  - 4) Az esküttekhez az elnökő bíró által intézendő kérdések meghatározása.
  - 5) Minő befolyásuk legyen az eskütteknek a büntetés kimondására. (Francia zaradek.)
  - 6) A szavazás titkos vagy nyilvános módja.
  - 7) Szavazatok egyenlősége, mint Angliában, vagy csak többsége, mint Franciaországban.
  - 8) A jogtudó bírák jogai az esküttek irányában, nevezetesen akkor, midőn az esküttek végzését igazságtalannak találják. Szerzőnek ezen egész előadása nagyon tanulságos ugyan, de értéközre azon benyomást tette, mintha szerző ezen kérdésekre nevezé még magával egészen tisztában nem volna, és inkább az

nus - gam, nyilatnak' t. hálada Haulik levén Raszin menjer kéjeleg táj fogly - Uta Bihar földözat gyen, minden megelö örömm rendei ki a né ki fogly hát esa - min nagyob illy gon hegyek löket a szorgal a mosta gelhetn mint tu csak ol gadója vagy az fogadón olyan, ves elő lehet ár gyéjéne ritet tu rösben körlelle szegény nyia m pontól közli K—ali nunkat tam; lö kivétel hogy a mezejér nak hol törekven bizonyít csak szö más irá kárával a többi tot kívár velét n székhely szerün t akkor é ket zavá mint tiszt veszténi van is több legbübb vele föl

azoknak tározott A 28 midőn j o itélek, 1) Le ugynevez ennek nem tallhatnak törvényes dese hiány 2) Le elő? 3) Le helye vag Mind ha a törvé tiákat kiv 1) T 2) A 3) A má t, sőt m in 4) In 5) E Ezen tekintve, értekező azokat id fonalat fé gyar hirla kintettel vendőre

vez. A reformoknak ellenségei vannak, de eképp még a haladás megmondó barátai is elidegenítettek. E szavak azonban koránse vétessenek úgy, mintha a kormány eddigi engedményeit megbánta volna; ellenkezőleg, soha sem szünend meg tökéletességre törekedni minden módon, melyet minden körülmények érettségétől valóban üdvös és hasznosnak ismerend meg. Nem fognak az újra megválasztott tagok megelégedezni arról, hogy magok választóik komolyan megintették őket, hogy a kormányt csak erőtlenesen elmozdítható a nép java. — Még nagyobb figyelemre méltó Be k k titkos tanácsnok ezen szavai: „Politikai kérdésekben, bármily legyen a bizodalom, soha sem leend tökéletes megnyugvás, soha a kormány tettei köllőleg méltányolhatni nem fognak. Ez a dolgok természetével ellenkezik. Mindenki csak saját egyéni és egyoldalú szempontjából tekinti a dolgokat. [Sőt mondható, hogy minden státuszféru, a ki körülményeinkben magát a kormányban részt venni elhatározza, némileg nevért kénytelen kitenni és feláldozni, mert a különféle kívánságokat kielégíteni teljes lehetlen. A mi jót tesz, nem tünik fel, csak a kedvetlen szurja a szemet, és egyenl több mit tagadólág tett jót, midőn p. o. valami rosszat akadályoztatott meg, tudomásra nem jő és méltánylást nem nyer. A kormány állása már a dolgok természeténél fogva is bajosabb mint az ellenzéké. Ezt minden kormány szempontjából mondhatni. A badeni kormány állása azonban még sokkal rosszabb, mert először, mi még olly átalakulási korszakot élünk, hol a politikai mozgalom még ki nem forrott, 's hol az, mit közvéleménynek neveznek, még torzkép, és világozásra vagy legalább állandóságára nem jutott. Még fontosabb, és német, kivált kisebb német státus kormányának állását súlyosító körülmény az, hogy két tűz közt áll. Ha Baden nem is tartoznék szövetséghez, mint tartozik, hanem csak közepettők fekkének a rokon ajka, de csekélyebb politikai műveltségű státusoknak, már akkor is természetesen

befolyást fognának más nagyobb státusok saját ügyeinkre gyakorolni; mennyivel inkább áll ez akkor, midőn illy kis státus másokkal szövetségi viszonyban van. Megfogható, sőt tudva is van közönségesen, hogy az eszmék indító ereje innen hat oda; már pedig, ha más státusokban a viszonyok még nem ollyneműek, hogy azt elbirhatnák, mit mi, fejlődtségünknel fogva, magunkra hagyatva, már elbirnánk, megfogható, hogy ama státusok, mellyekkel összekötte vagyunk, a mi fejlődésünket akadályoztatni iparkodnak legalább annyiból, hogy azon fokra ne emelkedjünk, melly a mieinktől különböző státusokra nézve veszedelmes lenne. Itzstein ur helyesen jegyzé meg, hogy a kor szelleme fentartóztatlanul halad előre. Epen azért hagyjuk tehát természetesen előmenetében. Minek hajtsuk azt olly zehason, mikor magától is előrehalad? (Egy hang. Igen, ha nem volnának alaborok (kötláncok)! A műveltség jelen állapot már ollyan, hogy az alaborok is legyőzhetőek, ha idő engedtetik, ha egyszerre elégnél több nem kívántatik és a jóakaró kormányok létele nem veszélyeztetik. Helyesen vette észre Zittel ur, hogy a körülményeknek számbavételére bátorság kell. Igen is szükséges erre bátorság, még pedig több, mint ha árkon-bokron akarunk átugratni, figyelembe sem véve mi történik körülöttünk. Szükséges a bátorság azért, mert az emberek legnagyobb része ez akadályokat nem látja jól, és azt, ki nem ugrik át minden kövön, pulyának nevezi. Egy másik alkalommal egy szónok jó hasonlított tette, midőn azt mondá, hogy a mozgalmi párt csak felléle, bizonyos távol levő célra néz, és ahoz, az ultra nem nézve, közeledvén, el-elbotlik. — Jelen helyzetünkben a kormány egyebet sem tehet, mint hogy az egymással ellenkező és különféle oldalokról jövő törekvéseket egyensúlyban tarthatja; neki a körülményeket számba kell venni, még pedig nemcsak ithoni körülményeinket, hanem azokat is, nikkől már szőlottam. Ezt mindig tette és ugy hiszem, ezentul is teendő a kormány. Vessenek bár egy vagy más részről gyengeséget vagy gyávaságot szemére,

azzal nem gondolhat, hanem utját folytatnia és azt tennie kell, mit jónak, és a fenálló körülmények közt kivihetőnek tart. Ha már tisztában van eziránt, ha megbukik is, azzal vigasztalhatja magát, hogy megtette kötelességét, de míg fenáll, elveit fenntartania kell. Nem is fogja senki várni tőle, hogy mindennek helyét engedend és minden megtámadást el-türend, a lehetőségig lovagias védelem nélkül. — AMERIKA. Polk elnök majus 11kén izenetet intézett a congressushoz, jelentőt, hogy az Unio önkénytelenül benyolódott háboruba Mexikoval, 's kéri, hogy az országgyűlés a háboru gyors bevezésére alkalmas eszközöket szavazzon. Ennek nyomán a congressus a háboru roppant többségekkel elismerte, a rendes katonaságot 15 ezerre szaporítani határozá és az elnököt 50 ezernyi önkényes csapat létesítése végett 10 millio dollár kölcsönvételére hatalmazá. Hasonló arányban határozatott a tengeri erő szaporítása is. Polk maj. 13án szótartott bocsátott a polgárokhöz, hogy amaz önkintes esapathoz járuljanak. A déli státusokban tömegesen állottak össze az önkintések. — Taylor táborából balhírek. Egészen körül volt fogva a mexikoaktól, kik egy alkalommal 63 amerikai vagdaltak le. — Veracruz apr. 22ei tudósítások szerint Alvarez tábornok déli Mexikóban a szövetségi köztársaságot és Santana diktatortását kiáltotta ki.

JÓZSEF NÁDOR nemzeti képesarnokának felállítására a magyar nemzeti múzeumban közelebbi hónapokban beküldött adakozások M Á S O D I K K Ö Z L É S E (folyt.) x) Lászlavik Odón Bars vmegyei főorvos 319. sz. ivén: Jeszenszky Elek és báró Majthenyi László, mindenik 5 ft; Gyürki László, Kazy Istv., Lászlavik Odón, Rainprecht-Hegyí Anna, Rudnyánszky Florián, Szabó Endre, Szabó Erzsébet, Wohland Tam., mindenik 2 ft; Farkas Pál, Lipthay Mih., Lukács Laj., ifj. Szilasy Ant., Udvardy József mindenik 1 ft — összesen 31 ft; — (Folytatatik.)

Gr. Dessewffy Emil vezérlete mellett szerkeszté S Z E N V E Y J Ó Z S E F. (Szerkesztéségi szállítás urutza Horváthhoz 540n. sz. a. 150 em.)

Hivatalos tudósítások.

(435) **Birói árverés.** (1) Váltótörvényszéki határozat folytán, f. évi június 10kén a váci úton az „arany csillaghoz” címzett házában, több rendbeli butorok fognak árverés útján eladatni. — Költ Pesten június 14kén 1846. **Pataky Ignác** végrehajtó.

(410) **Laubheimer József elleni csödpér.** (2, 3) 18324. Baranya vármegye csödtörvényszékének jelentése szerint, Laubheimer József trinitási lakos hiteltelős csödületének határnapja f. évi június 15kére tüzetvén ki, 's tömegmondokká Cséby József esküdt, perügyelővé pedig Pleiner Antal hités ügyvéd nevezetvén; ugyanez kihirdettetik. Költ Pünkösdi hó 12dikén 1846.

(412) **Trstyánszky István elleni csödpér.** (2, 3) 18344. Nyitra vármegye csödtörvényszékének jelentése szerint Trstyánszky István és neje Linger Eleonora hiteltelős csödületének határnapja f. évi június 8, 9, 10dik napjára tüzetvén ki, 's tömegmondokká Konrád Mihály, perügyelővé pedig Koronhály Ferencz tisztí alügyész nevezetvén, ugyanez kihirdettetik. Költ Pünkösdi hó 12kén 1846.

(449) **Hirdetés.** (1, 2) Melly szerint a n. városi kir. kincstári uradalom részéről f. évi június 23kén tartandó nyilvános árverés útján 1) Várad-Várallya városában, túl a Péczen, gyakorolható szabad korszmáltás joga. — 2) A várbán levő kamarai uradalmi pincze a f. esztendei november 1-ső napjától kezdve 3 folyvást tartó évekre fognak a többet ígérőknek, felsőbb jóváhagyás mellett, haszonbérbe adatni. Mihez képest a bérleti szándékozók Várad-Velenczén a' mondott napon délelőtti órákban az igazgató kir. kamarai

(447) **Árverési hirdetmény.** (1, 3) Kassa városa határában, jelenen Csermely vezetű völgyben létező, 's érintett város tulajdonához tartozó papiros-malom épületekkel együtt azon feltétel mellett, hogy akármiféle gyárnak fordításék, 's abban se lisztes malom, se pedig korsma ne nyitassék, f. évi június 22kén helyben felsőbb engedelemmel közárverés útján el fog adatni. Melly eladási határidő említett város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik.

(422) **Haszonbérlet.** (3, 3) Tek. Nograd v. megyében helyheztesett Borsos-Berinke helységének közbirtokossága részéről ezennel közhírré tétetik: hogy 1) a' mondott helységben levő közös vendégfogadó javakkal ugyminit egy fél allodialis házhelyhez tartozandó földekkel és rétekkel, a' vendégfogadó mellett levő konyhakerttel és füvellel nemkülömben a' vendégfogadó körül levő és a' hórtyónyi szőlők garadjáig terjedő legelővel; 2) pedig a' közös mészárszék a' hozzá tartozandó szántófölddel és kaszállóval együtt mely-helyiránt a' f. évi december 30kán szünetendek meg a' haszonbérli szerződésnek a' következő 1847dik évi január 1-ső napjától számítandó 3 egymásután következő esztendőre a' f. évi július 6kán délelőtti a' helyszínen t. i. B-Berinke helységében, tartandó árverés útján újonnan bérbe adandók lesznek. Bérleti kívánók a' fellebb kitétt helyre 's időre elegendő bántalpenzsekkel és biztosítással lekötendő értékeikről szóló hiteles bizonyítványokkal ellátva azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a' bérlettelek árverés előtt is bármikor az illető közbirtokosoknál megtekinthetők.

(456) **Pesten Eggenberger József és fia** (1) magyar academiái könyvtárosoknál kapható:

Egyházi Énekes-könyv mellyben a' kereszténységnek általjában gyakoroltatni, szokott énekek foglatatnak, hozzá adatván az imádságot rész- és szent kereszt ut is. Srét. Baján 1845. köz. pap. ára 36 kr. finom pap. 45 kr. p. p.

Philosophiai Pályamunkák. Kiadja a' magyar tudós társaság kiadók: A' **Lélektudomány viszonya a' Neveléshez.** Irta **Beke Károly**. Másod rangu pályamunka.

A' Lélektudomány hatása a' nevelésre. Irta **Wargha István**. Harmad rangu pályamunka. Srét. Pesten 1846. ára borítékba füve 1 ft 36 kr. pengő pénzben.

(454) **Hirdetmény.** (1, 3) Az e' helyt 1846-ik évi aprili 21-éről közzétett hirdetmény folytában ezennel közhírré adatik: hogy a' mai napon délelőtti egybegyűlt bank választmány az 1845ik évi december 11étől 1846dikéi majus 31keig számított második félévre járó osztalékok részvényenkint 17 ft 30 ktra pengőben határozta légyen. Ezen 17 p. ft 30 krtól kezdve f. évi június 3kától kezdve, a' kiadott szelvények beadása mellett a' helybeli bank-pénztárban felvehető. Az 1845dik évre részvényenkint 5 ft 1 1/2 kr, vagy összesen 7040 ft 47 kr. fognak az intézet tartalék pénztárába betétetni. — Költ Pesten június 6kán 2846.

Ürményl Ferencz bank elnök. **Valero J. N. bankigazgató.**

Gabonár váltó garasokban.

	Tisztábuza	Készeres	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza
Pesten, junius 5. (pesti m.)	215-250	115-152	164-115	120-86	88	120-130
Baján, majus 26 (pozs. m.)	133-150	110-127	107-109	59-60	45-47	67
Győrött, " 8	120-140	113-118	—	—	—	—
Veszprémben, " 29	120-140	110-125	110-115	70-72	60-62	80-85
Mosonyban, junius 4	125-206	107-126	108-128	70-90	56-76	72-92
Nagyszombatban, " 2	149-150	—	127-136	90-94	61-62	—
Pozsonyban, " 5	165-188	—	126-148	110-108	66-70	105-
Miskolczon, " 20	165-188	115-120	95-100	70-75	45-46	75-80

Nemzeti színház.
Maj. 29kén (Pént.): „Don Caesar de Bazan” fr. dráma.
Maj. 30kén: L. N. d. a. Opera.
Maj. 31kén: (A színház zárva).
Jun. 1kén: „Szökött katona”, ered. népsz. Szigligettil.
Jun. 2kán: „Egy magyar király”, ered. dráma először.
Irta Hugó K.
Jun. 3kán: „Don Caesar de Bazan” francz. dráma.
Jun. 4kén: „Zách nemzetiség” ered. sz. j. Irta Vachot L.
Jun. 5kén: A' **1érj és jegyese** (először) vígj. Irta Degré Alajos.

(438) **Birói árverés.** (2, 3) Alrutz Konrád molnár mesternek ns Tolna vármegyében kebelezt sz. mariai pusztaban levő felücsapó két kerekű 6 lábnyi esettel ellátott vízi malma, a' hozzátartozandó pálinka ház, és nagy-szerű száraz malommal, ugy több rendbeli jó karban levő, 's jó anyagból készült lakó, 's gazdasági épületekkel — 1 1/4 holdnyi házi kert, 's 7 hold kaszálló; végre 8 hold földekkel egyetemben bírói elmarasztalás következtében folyó évi június 22kén reggeli kilenc órákor a' helyszínen árverés útján el fog adatni. — Költ Bonyhádn majus 1-jén 1846.

(409) **Ordódy Gusztáv elleni csödpér.** (3, 3) 17443. Bars vármegye törvényszéke jelentése szerint, Ordódy Gusztáv hiteltelős csödületének határnapja f. évi december 2, 3 és 4dikére tüzetvén ki, 's tömegmondokká Szabó Katalin, perügyelővé pedig Gollán György hités ügyvéd nevezetvén; ugyanez kihirdettetik. Költ Pünkösdi hó 5kén 1846.

(405) **Weinlich Ferencz elleni csödpér.** (2, 3) 17050. Pozsony városa tanácsa jelentése szerint Weinlich Ferencz helybeli seiyemszalag gyáros hiteltelős csödületének határnapja folyó évi augusztus 3dikára tüzetvén ki, 's tömegmondokká Ferenczy Károly tanácsos, perügyelővé pedig Schaeztl Endre tisztí alügyész nevezetvén, ugyanez kihirdettetik. Költ Pünkösdi hó 5kén 1846.

(368) **Épen most jelent meg** (3, 3) **Heckenast Gusztáv** pesti könyvtáros- és kiadónál váciutczában 15 sz. a. és minden hiteles könyvtárosnál kapható. **NEMZETI IPARUNK.** Irta **Erdélyi János.** Bővitve 's jegyzetekkel kísérvé kiadta **Fényes Elek.** Második olcsóbb, füzetenkénti kiadás. Harmadik füzet. Nagy Srét. füzeve 20 kr. pengő pénzben.

(450) **Könyvek árverése** (1) Budán a' várbán, urí-utczá 46. sz. a. f. é. június 10kén d. u. 3 órakor.

(309) **Bor árverési hirdás.** (1, 3) A' kir. örökhatályványi vörösbérényi uradalomnak Veszprém megyében vörösbérényi helységben létező pinczében le rakott 1846. és 1845dik évi termés összesen 1902 1/2 akó fejtett, és jó minőségű fejtett borai e. f. 1846. évben két ízben, nevezetesen: először a' reánk f. évi június 24. és 25kén és ha akkor el nem kelének, másodsor augusztus 17. és 18kán ugyanazon pinczénél tartandó közönséges árverés útján minden felsőbb jóváhagyás fenntartása nélkül hordóknak, de hordó nélkül tüsténti készpénz fizetés mellett el és átaladhatnak. Melly időben és helyen tartandó árverésekre a' venni szándékozók készpénzzel ellátva ezennel hivatalosok.

(445) **Juh árverés.** (1, 3) Mélt. gróf Eszterházy Mihály ur gazdasági hivatala által közhírré adatik, hogy f. évi június 30kán reggeli 9 órákor Tallóson, közel Galantha m. városához, Pozsony megyében, 1000 darab számfoltti részlet bizott részint pedig tényszerűse alkalmas anyabirkák és 800 darab bizott ürök a' többet ígérőknek készpénzzel ellátva el fog adatni.

(441) **Eladó lovak.** (2, 2) A' tek. Jász-Kun-Kerületék pákai ménés-intézet részéről f. évi június 10-15 napján délelőtti órákban Kis-Kun-Félegyháza és Kecskemét városok szomszédságában fekvő pákai pusztaban 16 darab mindennemű használatra alkalmas kanca, 5 darab négyéves paripa, 2 darab két éves csödr, egy, betanított négyes négyéves szürke fogat és 5 darab egyedül kebelbeli közönségek számára adandó négyéves csödr — árverés útján — készpénz fizetés mellett el fognak adatni. Költ Félegyházán maj. 30. 1846. **Endre László** felügyelő.

(437) **Zita-család** eredeti nemes ezimer-levele alolítottal létezővén, ki arra joggal bír, bérmentve jelentheti magát sz. kir. Pozsony városában a' róza-utczán 230. sz. a. lakó **Puzsaly Sándor** (437) (1, 3) hités ügyvéd és tablaborál.

(439) **Sámothi pusztá** (3, 3) Pozsony várgyében, Somorja mellett, 428 hold szántóföld, 127 hold rét, 12 hold kert és legelővel álló, folyó évi Sz. Mihály naptól kezdve 12 évre haszonbérbe adatik. Ertekezhetni a' pozsonyi prépostlakban.

(442) (2, 3) Gazdasági háj 1 20 kr. v. p. Igli kenőcs 1 " 24 " " Angol kenőcs 1 " 30 " " legjobb minőség 's különféle mennyiségben, kapható Pesten József-városban tavasz-mező-terén 542dik szám alatt. **Bendenritter Mátásnál.**

Státuspapírosok és részvények árkeleto. Bécs, június 5kén 5 peent. st. kót. 112 1/2 ft. 1) 4 peent. st. kót. 100 1/4 ft. 3 peent. st. kót. 74 1/2 ft. 1834k st. kót. (500 ft) 775 ft. 1839k (250 ft) 304 1/2 ft. 1839k (50 ft) 60 1/2 ft. — Bankrészvények darabja 1590 ft. Pest közép. vasut (100 ft) 97 1/2 ft. Nagyszombati (100 ft) — ft. Pest lánchíd-részvény (100 ft) — ft. — Gözhajó részv. (500 ft.) 690 ft. — Eszterházy-sorsjegy 5 1/2 ft. p. p. **Dunavizálás.** Budán június 6kán 8 ór. regg. 8' 3" 6" 0" 0" fölött.